

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

REVISAT CURS ESCOLAR
2017-2018

Membres de la Comissió de Normalització Lingüística:
Francisca Crespí Guasp

PROJECTE LINGÜÍSTIC

ÍNDEX

1. MARC LEGAL
2. ANÀLISI DEL CONTEXT LINGÜÍSTIC
3. OBJECTIU DEL PROJECTE
4. PRINCIPIS GENERALS
5. OBJECTIUS GENERALS
6. DESENVOLUPAMENT DELS OBJECTIUS GENERALS
7. ENSENYAMENT DE LENGÜES ESTRANGERES
8. EL CATALÀ, LENGUA ADMINISTRATIVA I DE RELACIÓ
9. EL PERFIL DE LA CLASSE EN LENGUA CATALANA
10. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT ESPECÍFICA D'ALUMNES
D'INCORPORACIÓ TARDANA
11. PARTICIPACIÓ EN EL PROGRAMA PER AL FOMENT DE LA
NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA I DINAMITZACIÓ CULTURAL DE LA
LENGUA CATALANA
12. APLICACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DE PLC

PROJECTE LINGÜÍSTIC

1. MARC LEGAL

- Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (BOIB núm. 32 ext. d'1 de març). Articles 35 i 36.1.3
- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa.
- Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística (BOCAIB núm. 15 de 20 de maig), modificada per la Llei 1/2016, de 3 de febrer (BOIB núm. 18 de 6 de febrer). Article 17 i següents.
- Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB (BOCAIB núm. 154 de 18 de desembre).
- Ordre del conseller de Cultura, Educació i Esports, de dia 12 d'agost de 1994, sobre l'ús de la llengua catalana, pròpia de les illes Balears, com a llengua vehicular en l'ensenyament no universitari (BOCAIB núm. 105, de 27 d'agost).
- Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 89 de 17 de juliol). Article 10.
- Ordre del conseller d'Educació Cultura i Esports, de dia 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 69 de 26 de maig). Articles 3, 4, 5 i 12.
- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre). Article 71.
- Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm.73 de 16 de maig), modificat pel Decret 29/2016, de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).
- Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears (BOIB núm. 73 de 16 de maig), modificat pel Decret 30/2016 de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).

2. ANÀLISI DEL CONTEXT LINGÜÍSTIC

Pel que fa a l'entorn on és situat el Centre i a la procedència de l'alumnat, observam que prové majoritàriament de les barriades de Son Cotoner, Es Fortí, Son Rapinya, Son Serra, Son Roca i La Vileta, barriades on l'oferta cultural en llengua catalana és gairebé inexistent.

L'alumnat és majoritàriament castellanoparlant amb molta concentració d'immigració peninsular, la majoria dels alumnes provenen de centres de primària on la presència i ensenyament en llengua catalana ha estat important. Cal donar continuïtat en aquest fet. També cal remarcar que, en els darrers anys, ens ha arribat un nombre important d'alumnat emigrant de països d'Amèrica llatina, entre d'altres, amb un desconeixement total de la llengua catalana. Per tant, s'ha de millorar el seu nivell d'expressió en llengua castellana i hem d'afavorir l'expressió en llengua catalana perquè no la considerin només com una assignatura, sinó un mitjà de comunicació que puguin emprar tant dins com a fora del centre.

3. OBJECTIU DEL PROJECTE

Des del nostre centre, pretenem que el català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, sigui el vehicle de relació, així com de transmissió docent i llengua administrativa.

La llengua catalana ha de constituir una eina a l'abast de tothom: els que la tenen com a llengua pròpia i els que la tenen com a llengua d'adopció.

L'objectiu del Projecte Lingüístic de l'IES Emili Darder és:

1. Especificar quin és el tractament que es dona a totes les llengües que s'ensenyen a l'Institut dins el marc legal.
2. Compensar el desequilibri existent a l'entorn de presència cooficial de dues llengües, però d'ús i prestigi social desigual.
3. Contribuir a millorar l'estima pel nostre medi i per la cultura catalana pròpia de les Illes Balears.
4. Contribuir al fet que la integració i la convivència de tots els membres de la nostra comunitat sigui l'eix vertebrador de totes les actuacions que es desprenen d'aquest projecte.

4. PRINCIPIS GENERALS

1. El centre té l'objectiu d'aconseguir que tot l'alumnat assoleixi un ple domini, tant

oral com escrit, de les llengües catalana i castellana.

2. Totes les actuacions que s'adoptin per afavorir la presència i la utilització de la llengua catalana es faran d'acord amb l'objectiu de garantir la plena competència en les de les dues llengües oficials al nostre territori. Aquestes mesures hauran de tenir sovint un caràcter de compensació, per la situació de domini en la qual es troba la llengua castellana a la nostra societat i en concret a l'entorn de l'Institut.

3. La utilització del català com a llengua vehicular és concebuda com a component principal d'una actuació pedagògica basada en la integració de l'entorn on vivim en tots els seus aspectes (geogràfic, històric, cultural, natural, econòmic...) Per ventura per això s'hauria de potenciar més l'ensenyament de la història, del patrimoni i de la cultura balear i catalana en general, i no només com un fet folklòric.

4. Cap membre de la comunitat educativa no pot ser discriminat per motiu de la llengua. Totes les actuacions que s'adoptin per afavorir l'ús de la llengua catalana o per garantir el coneixement del català o del castellà s'adequaran a la legislació i a la normativa de la Conselleria d'Educació.

5. La capacitat de l'alumnat per entendre i produir missatges orals i escrits en, almenys, una llengua estrangera, constitueix un objectiu bàsic de la feina pedagògica del centre.

6. El conjunt d'actuacions previstes per a cada curs escolar, amb l'objectiu de normalitzar la utilització del català com a llengua pròpia del centre i de garantir el domini del català i del castellà per part de l'alumnat, quedarà recollit en un Pla d'Actuació Lingüística i s'inclourà dins la programació anual de centre (PGA).

7. L'Institut i els Departaments assumiran com a pròpia la necessitat d'una avaluació anual del compliment del PLC. Aquesta avaluació es farà per departaments i també de manera interdepartamental entre tots els departaments. Aquesta avaluació també ha de comportar el seguiment de les mesures per a la coordinació entre el professorat i entre els membres de la Comissió de Normalització Lingüística. L'avaluació del compliment del PLC ha de quedar reflectida, per tant, en el diari de departament.

5.OBJECTIUS GENERALS

1. Aconseguir que tot l'alumnat pugui comunicar-se, assolint un ple domini, tant oral com escrit, en les llengües catalana i castellana, amb igual competència i pugui fer ús de les dues llengües indistintament.

2. Aconseguir que l'alumnat valori la importància de les llengües com a eines de comunicació que són, adonant-se de la riquesa que suposa el seu coneixement, que se senti motivat en el seu procés d'aprenentatge potenciant la llengua catalana que és la pròpia de la nostra comunitat i també amb la que tenen més mancances.
3. Conscienciar tota la comunitat educativa de la importància del plurilingüisme en la societat actual i de la necessitat d'assolir la competència comunicativa en les dues llengües oficials.
4. Establir la llengua catalana com a vehicular de l'administració, organització i direcció del centre en la seva vessant interna i externa.
5. Promoure l'ús del català en tots els àmbits de la comunitat educativa i fer-la servir com a llengua vehicular.
6. Impulsar activitats de caire lúdic, al centre i fora del centre, que tenguin com a objectiu fomentar l'ús i el prestigi de la llengua catalana dins i fora de l'aula.

6. DESENVOLUPAMENT DELS OBJECTIUS GENERALS

1. El català constituirà la llengua vehicular del Centre. El Pla d'Actuació Lingüística establirà objectius concrets per a cada curs escolar i determinarà les actuacions que s'hagin de prendre per poder assolir els objectius proposats, d'acord amb la realitat del Centre i les consideracions educatives pertinents en cada cas.

S'estableix com a primer objectiu immediat, d'acord amb l'ordre de 12 de maig de 1998, que l'alumnat de 1r, 2n i 3r i 4t d'ESO farà les àrees de ciències socials, geografia i història, ciències naturals, i la resta d'àrees fins arribar al 50% del còmput horari en llengua catalana.

En aquells cursos que ja hi arribin, es podrà anar augmentant una o més àrees en llengua catalana.

A Batxillerat la meitat del còmput horari, de matèries o assignatures, es farà també en català, d'acord amb l'article 9.4 de l'Ordre de 12 de maig de 1998.

2. Els Departaments Didàctics que imparteixen l'ensenyament en català, tindran en compte la necessitat de disposar de material didàctic en català a l'hora d'adquirir material bibliogràfic, àudio/visual o informàtic. Sempre que hi hagi versió catalana aquesta serà preferent.

3. El Departament d'Orientació també haurà de subministrar el material en llengua

catalana.

4. El català serà usat de forma preferent, i sempre que sigui possible, a les activitats extraescolars organitzades per l'APIMA i també a les sortides escolars amb monitors i material.

5. Es potenciarà l'ús del català a les manifestacions culturals del centre (revista, teatre, activitats esportives, concursos).

6. El Pla d'Actuació Lingüística preveurà els suports als alumnes d'arribada recent i de tots els qui presentin dificultats per seguir les classes en català i en castellà si escau. Aquest suports tendran com a objectiu l'adquisició ràpida de les capacitats per poder seguir les classes impartides en aquestes llengües. A tals efectes es podrà crear un grup de suport, segons la disponibilitat horària del professorat del Departament de Català.

7. El centre potenciarà l'adquisició de coneixements de llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa. També, i en col·laboració amb l'APIMA, podrà sol·licitar a l'administració la viabilitat de crear cursets de capacitació oral per a totes les persones interessades.

8. El centre sol·licitarà a les instàncies administratives pertinents que les places vacants es cobreixin amb professorat capacitat per impartir docència en llengua catalana.

7. ENSENYAMENT DE LENGÜES ESTRANGERES

A començament de cada curs es recopilarà informació dels coneixements lingüístics a l'alumnat de nova incorporació, demanant als seus centres de primària de procedència, si és el cas, informació sobre les competències lingüístiques per tal d'establir les mesures adients per poder-se integrar a l'ensenyament de les aules.

L'institut Emili Darder incorpora com a tercera llengua l'anglesa, com a matèria optativa a tots els nivells de secundària obligatòria i batxillerat la llengua francesa, i alemany des de segon a tots els nivells d'ESO, progressivament.

Així mateix ofereix com a matèria optativa la llengua anglesa als grups de PMAR.

El centre ofereix l'ensenyament d'assignatures o mòduls no lingüístics en llengües estrangeres, a les famílies que ho sol·liciten. D'aquesta manera, els alumnes poden obtenir el nivell de llengua anglesa.

El programa s'organitza de la manera següent:

- 1r ESO: Música en anglès
- 2n ESO: Cross-curricular English
- 3r ESO: Educació Física en anglès

- 4t ESO: Ètica en Francès

8. EL CATALÀ, LENGUA ADMINISTRATIVA I DE RELACIÓ

1. Tota la documentació que generi la gestió acadèmica, econòmica i administrativa del centre serà en llengua catalana.

2. La retolació de l'Institut serà en llengua catalana a tots els espais del centre.

3. El Centre utilitzarà la llengua catalana en totes les comunicacions escrites adreçades als diferents membres de la Comunitat Escolar i a les famílies que ho sol·licitin se'ls expedirà de forma bilingüe.

4. Se sol·licitarà al personal d'administració i serveis que tingui els coneixements de llengua necessaris per desenvolupar les seves funcions.

S'intentarà que aquest personal se senti com una part més dels membres de la comunitat educativa i per tant afectada pels objectius d'aquest PLC. Per aconseguir-ho caldrà:

- Informar i sensibilitzar el personal administratiu del seu paper en la tasca de normalització lingüística i demanar-li que s'esforci a parlar en català, especialment amb els alumnes castellanoparlants.

- Generar expectatives de formació lingüística amb informació i difusió de cursos de català adequats al seu nivell, per tal que pugui realitzar la seva tasca adequadament.

- La Conselleria hauria de tenir en compte el domini de la llengua catalana com a requisit a tenir en compte per a la selecció del personal administratiu del centre.

5. El centre utilitzarà la llengua catalana per presentar-se en actes públics, anunciar actes culturals, i per adreçar-se als mitjans de comunicació.

6. Quant a les activitats complementàries, caldrà:

- Revisar periòdicament el contingut de llengua i cultura catalanes de les activitats complementàries i la seva incidència en els usos lingüístics dels alumnes.

- Organitzar alguna activitat complementària que fomenti l'ús de la llengua catalana en funcions i registres diferents.

- Fer una planificació de les activitats complementàries, tenint en compte la possibilitat d'aprofitar aquestes activitats per enriquir els coneixements lingüístics dels alumnes, perfeccionar i ampliar el coneixement de la llengua i/o la cultura de les illes.

7. Respecte a les Activitats Extraescolars, serà necessari:

- Elaborar i orientar un pla d'activitats extraescolars que fomenti l'ús de la llengua catalana.

- Potenciar el català com a llengua d'informació i comunicació en les activitats extraescolars que es realitzen fora de l'àmbit escolar, ja que possibilita la comunicació espontània amb nous interlocutors, en uns registres diferents dels que es donen dins de l'escola.

- Planificar un suport lingüístic de les activitats extraescolars que es duen a terme, facilitant materials idonis i mitjançant actuacions concretes del professorat en l'exercici de la tasca docent.

9. EL PERFIL DE LA CLASSE EN LLENGUA CATALANA

Encara que a nivell teòric sembla que no ha de plantejar-se cap dubte sobre què significa fer classes en llengua catalana, a la pràctica sovint el professorat pot no saber molt bé quina és l'actuació més favorable a l'objectiu que es persegueix.

Els nostres alumnes són majoritàriament castellanoparlants. Han rebut l'ensenyament primari parcialment en llengua catalana i, suposadament, han de tenir una mínima competència lingüística per poder continuar-hi. Sovint, però, pareix que la desconeixen. Cal recordar que hi ha d'haver una continuïtat amb la feina que s'ha fet a l'ensenyament primari. L'alumnat sempre tendeix a fer el que suposa menys esforç; per això creiem necessari aclarir els possibles problemes que es puguin plantejar, i així poder actuar amb un criteri d'actuació conjunta com a centre, que no sigui fruit de la improvisació ni de criteris personals.

A partir dels possibles problemes que puguin sorgir s'hauran d'establir les mesures correctores per solucionar-los.

1. Primerament, enumerarem quins són els usos lingüístics bàsics que es fan dins una classe:

- a) Explicacions del professorat a tot el grup classe o grups reduïts
- b) Respostes del professorat que afectin a tota la classe o només a qui interroga
- c) Ús escrit del professor/a dins la classe (a la pissarra)
- d) Ús escrit del professor/a procedent de fora de classe (exercicis, exàmens, etc.)
- e) Llibre de text
- f) Material complementari (vídeos, etc.)
- g) Intervencions orals de l'alumnat
- h) Textos escrits elaborats pels alumnes (apunts, exercicis, exàmens)

En tots aquests usos podem distingir tres categories diferents:

1.- Emissor extern a l'aula: (llibre, vídeo, material complementari).

2.- Emissor intern: el professorat (explicacions, respostes, instruccions,

llenguatge col·loquial).

3.- Emissor intern i receptor bàsic: l'alumnat, intervencions adreçades als professors i a la resta de companys.

Aquesta classificació pretén seguir un ordre que va des del nivell més formal al més informal, i del més controlable al menys controlable. Els objectius que es marquin en una planificació han de tenir present aquesta naturalesa diferent.

2. Els elements que més caracteritzen lingüísticament la classe són bàsicament dos: les explicacions i comentaris del professor/a i el llibre de text. Aquests elements, en la majoria d'ocasions, condicionen les actuacions lingüístiques del alumnes:

- Si el professor/a parla en català, l'alumnat catalanoparlant també sol expressar-s'hi quan fa intervencions formals; els castellanoparlants, en aquestes situacions, s'esforçaran si el professor/a manté el català quan s'adreça directament a ells; en canvi, parlaran en castellà, si el professor també ho fa. Cal que tan aviat com els sigui possible, entrin en la dinàmica d'ús de la llengua catalana.

- Si el llibre de text és en català, l'alumnat tendeix a usar el català en els seus escrits.

3. Actuacions del professorat que imparteix classes en llengua catalana: és essencial que tota l'actuació del professorat sigui en llengua catalana. Primer, perquè ha de crear un entorn lingüístic favorable a la integració de l'alumnat i segon, pel paper determinant que tindrà com a element de prestigi de la llengua. És molt important que l'alumnat vegi que no canvia de registre en certes ocasions. També és necessari que, a més de fer-ho per escrit o quan s'adreça a tota la classe, l'empri quan ha de contestar preguntes dels alumnes, independentment de la llengua en què l'hagin formulada. En aquest cas el professor, sigui de l'Àrea que sigui, actua com a model de conducta lingüística.

4. Sobre l'ús lingüístic de l'alumnat fora de les assignatures de llengua, és on més difícilment pot actuar una planificació lingüística. La majoria d'actuacions vénen molt determinades per l'entorn, per tant creiem que el que s'ha de fer és afavorir i crear un ambient que possibiliti la tria conscient i voluntària, sense cap tipus d'imposicions. Remarcarem sempre l'objectiu de ser competent en les dues llengües.

5. En aquest moment, s'entendrà per assignatura impartida en llengua catalana, aquella en la qual:

- El llibre de text és en català i el professor/a utilitza la llengua catalana en les explicacions, anotacions a la pissarra, exàmens, activitats, etc.

- La llengua catalana és present en la major part del material complementari utilitzat.

- El professorat es dirigeix a l'alumnat sempre en llengua catalana (fins i tot

quan els alumnes formulen preguntes en castellà, però assegurant, a través dels recursos que siguin possibles, la comprensió).

- Les intervencions dels alumnes, tant oralment com per escrit, són en llengua catalana (per tant, si qualche alumne intervé usant una altra llengua se l'ha de convidar a fer-ho en català).

- Es tenen en compte els procediments de caràcter lingüístic que trobam als currículums de les diferents assignatures.

- El professorat d'altres llengües té com a llengua de referència el català (diccionaris, gramàtiques, etc.).

10. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT ESPECÍFICA D'ALUMNES D'INCORPORACIÓ TARDANA

Quant als alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de la llengua catalana, no tenim cap programa establert. La Conselleria d'Educació no ens ofereix recursos per poder atendre aquestes necessitats.

Per aquest motiu, hem hagut de valorar com podem atendre les necessitats d'aquests alumnes. I no ha estat tasca fàcil.

Com que no disposam de cap professor el qual, damunt el seu horari, tengui assignada hores de PALIC, el Departament de Català i d'Orientació ens hem reunit i hem acordat que prescindirem de gran part dels nostres desdoblaments i, d'aquesta manera, poder cobrir hores de PALIC. Pensam que això és primordial.

En total, els alumnes d'incorporació tardana disposen de cinc hores a la setmana, amb tres professors diferents. Tenint en compte que no tenim hores de coordinació entre nosaltres, que els alumnes tenen nivells completament diferents i que, a més a més, són hores soltes, pensam que aquest programa (si és que el podem anomenar així), no és gens profitós. Més bé hem hagut de fer un programa improvisat per perjudicar mínimament els nostres alumnes i ajudar-los en la seva integració.

En conclusió, amb la gran diversitat lingüística i cultural que tenim actualment, no es pot obviar la previsió i planificació d'un programa d'aquestes característiques.

11. PARTICIPACIÓ EN EL PROGRAMA PER AL FOMENT DE LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA I DINAMITZACIÓ CULTURAL DE LA LLENGUA CATALANA

El nostre centre, conjuntament amb l'IES Guillem Sagrera, Juníper Serra, Arxiduc Lluís Salvador, CEPA Son Canals i La Balanguera, participa en un programa per al foment de normalització lingüística i dinamització cultural de la llengua catalana.

Partim de la convocatòria publicada al BOIB de dia 12 de maig de 2016 que explica aquesta nova modalitat de formació permanent del professorat i que preveu que docents de diferents centres puguin treballar de forma conjunta si presenten un projecte que tengui a veure amb els objectius del Pla quadriennal de formació

permanent del professorat. S'ha de fer un projecte que ha de ser aprovat pel claustre, o com ens ha autoritzat la conselleria, n'han d'estar assabentats el departament de català, la comissió de normalització lingüística, la comissió de coordinació pedagògica, el claustre i el Consell Escolar de cada un dels centres i ha de tenir relació amb el Projecte lingüístic de centre (PLC).

El projecte té dues parts:

- Una d'intercanvi d'experiències, posada en comú de les activitats orals que feim a l'aula, actualització de la bibliografia, seqüenciació de les activitats orals i formació amb una persona externa, na Montserrat Vilà, doctora en Didàctica de la Llengua de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

- I l'altra part del projecte, que té a veure amb la dinamització de la normalització lingüística al centre. Per tant, haurem de revisar el PLC, treballar coordinadament amb la comissió de NL i disposarem d'un dinamitzador de la NL que vendrà, com a part del projecte que hem presentat, de l'Ajuntament de Palma, unes sis hores setmanals a cada centre, per treballar l'expressió oral amb els alumnes.

12. APLICACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLC

A final de cada curs escolar, es durà a terme una revisió i avaluació del pla d'actuació. Així, a partir del grau d'assoliment dels objectius proposats, es podrà presentar el proper pla d'actuació per al curs vinent.